

iccacc

<https://iccacc.ir>
info@iccacc.ir

دومین کنفرانس بین‌المللی فرهنگ، هنر و خلاقیت‌های معاصر

**The Second International Conference on
Culture, Art, and Contemporary Creativities
(ICCACC)**

September 18, 2026 GEORGIA

شهریور ماه ۱۴۰۵ - گرجستان

بازآفرینی میراث فرهنگی در طراحی گرافیک معاصر: مطالعه تطبیقی ایران و کره جنوبی با تأکید بر تایپوگرافی، نقوش و رنگ

نام و نام خانوادگی نویسنده اول : زهرا بذرگر

وابستگی سازمانی نویسنده : دانش آموخته کارشناسی معماری، مؤسسه آموزش عالی آزاد هنر شیراز، شیراز، ایران.
آدرس پست الکترونیک نویسنده zahrabazregar61@gmail.com

چکیده

طراحی گرافیک معاصر، علاوه بر نقش ارتباطی و زیبایی‌شناختی، می‌تواند در بازنمایی و تقویت هویت فرهنگی جوامع نقش داشته باشد. ایران و کره جنوبی هر دو دارای میراث فرهنگی و بصری غنی هستند و عناصر تاریخی همچون شیوه‌های نوشتاری، نقوش و رنگ‌های سنتی در شکل‌گیری هویت بصری آنها اهمیت داشته‌اند. مسئله پژوهش حاضر، بررسی چگونگی حضور و بازآفرینی این عناصر در طراحی گرافیک معاصر و تفاوت رویکردهای دو کشور در استفاده از آنهاست. هدف پژوهش، شناخت شیوه‌های بازتفسیر میراث فرهنگی و بررسی نقش آن در شکل‌گیری زبان بصری معاصر در طراحی گرافیک ایران و کره جنوبی است. پژوهش حاضر با روش توصیفی - تحلیلی و رویکرد تطبیقی انجام شده و داده‌های آن از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی نمونه‌های منتخب گرافیکی گردآوری شده است. در این پژوهش سه مؤلفه اصلی شامل تایپوگرافی، نقوش و رنگ به عنوان عناصر مؤثر در بازنمایی هویت فرهنگی مورد بررسی قرار گرفته‌اند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که در هر دو کشور، عناصر سنتی صرفاً به صورت مستقیم و عیناً بازتولید نمی‌شوند، بلکه در بسیاری از نمونه‌ها با تغییر فرم، ساده‌سازی، ترکیب با عناصر معاصر و ایجاد ساختارهای جدید، متناسب با موضوع و هدف ارتباطی اثر مورد استفاده قرار می‌گیرند. همچنین مشخص شد که اگرچه هر دو رویکرد بر حفظ ارتباط با میراث فرهنگی تأکید دارند، ویژگی‌های تاریخی و نظام‌های بصری هر کشور بر شیوه انتخاب و بازتفسیر عناصر سنتی تأثیر می‌گذارد. در نهایت، می‌توان گفت بازآفرینی خلاقانه میراث فرهنگی، در صورت هماهنگی با نیازهای ارتباطی و زیبایی‌شناختی معاصر، می‌تواند ضمن حفظ پیوند با گذشته، به شکل‌گیری زبان بصری متمایز و معاصر کمک کند.

واژگان کلیدی: طراحی گرافیک معاصر، هویت فرهنگی، میراث فرهنگی، تایپوگرافی، بازآفرینی

iccacc

<https://iccacc.ir>
info@iccacc.ir

دومین کنفرانس بین‌المللی فرهنگ، هنر و خلاقیت‌های معاصر

The Second International Conference on
Culture, Art, and Contemporary Creativities
(ICCACC)

September 18, 2026 GEORGIA

شهریور ماه ۱۴۰۵ - گرجستان

مقدمه

طراحی گرافیک یکی از مهم‌ترین حوزه‌های ارتباط بصری است که علاوه بر انتقال پیام، می‌تواند در بازنمایی فرهنگ و هویت یک جامعه نیز نقش داشته باشد. عناصر بصری شکل گرفته در بستر تاریخی هر فرهنگ، از جمله خط، خوشنویسی، نقوش و شیوه‌های استفاده از فرم و رنگ، می‌توانند به عنوان بخشی از منابع هویت بصری در طراحی مورد استفاده قرار گیرند. با این حال، حضور این عناصر در طراحی معاصر الزاماً به معنای تکرار و بازتولید شکل سنتی آنها نیست، بلکه می‌تواند از طریق بازتفسیر، تغییر فرم و ایجاد ارتباط میان عناصر گذشته و نیازهای ارتباطی امروز شکل گیرد.

در فرایند جهانی‌شدن و گسترش ارتباطات بصری، طراحان با زبان‌های بصری متنوعی در ارتباط هستند. در چنین شرایطی، توجه به ویژگی‌های فرهنگی می‌تواند به ایجاد هویت و تمایز در آثار گرافیکی کمک کند. از سوی دیگر، استفاده مستقیم و بدون تغییر از عناصر سنتی ممکن است صرفاً به بازتولید ظاهری گذشته منجر شود. بنابراین، یکی از مسائل مهم در طراحی گرافیک معاصر، چگونگی ایجاد تعادل میان حفظ پیوند با میراث فرهنگی و دستیابی به یک زبان بصری معاصر است.

در ایران، ارتباط میان گرافیک معاصر و میراث بصری کشور، به‌ویژه در حوزه گرافیک فرهنگی، سابقه قابل توجهی دارد. در بررسی تحولات گرافیک معاصر ایران، استفاده از نشانه‌ها و تصاویر برگرفته از سنت‌های بصری، نگارگری، خوشنویسی و خط فارسی مورد توجه قرار گرفته است. همچنین مسئله ارتباط طراحان گرافیک با گذشته و سنت‌های بصری ایران، یکی از موضوعات مطرح در بررسی هویت گرافیک ایرانی محسوب می‌شود. در این زمینه، خط فارسی و خوشنویسی تنها به عنوان ابزار انتقال متن مورد استفاده قرار نگرفته‌اند، بلکه در بسیاری از آثار به بخشی از ساختار بصری اثر تبدیل شده‌اند (Mesghali, 2010).

رضا عابدینی از نمونه‌های شاخص این رویکرد در گرافیک معاصر ایران است. آثار و مطالعات مرتبط با فعالیت او نشان می‌دهند که تایپوگرافی فارسی و خوشنویسی در شکل‌گیری زبان بصری آثارش نقش اساسی دارند. در این رویکرد، حروف و کلمات می‌توانند از نقش صرفاً نوشتاری فراتر رفته و به عناصر تصویری و مفهومی تبدیل شوند. کتاب «فرهنگ بصری جدید ایران» نیز بخشی از تحولات گرافیک و تایپوگرافی معاصر ایران را در ارتباط با تغییرات فرهنگی و اجتماعی این کشور بررسی می‌کند (Abedini and Wolbers, 2006). بنابراین، در نمونه ایرانی می‌توان مشاهده کرد که میراث نوشتاری و خوشنویسی، در صورت بازآفرینی و ترکیب با اصول طراحی معاصر، می‌تواند به ایجاد زبان بصری متفاوت و مرتبط با هویت فرهنگی کمک کند.

در کره جنوبی نیز نظام نوشتاری هانگول از ظرفیت‌های مهم طراحی گرافیک معاصر محسوب می‌شود. هانگول از ساختاری متفاوت با الفبای لاتین برخوردار است و حروف آن برای تشکیل واحدهای هجایی در ساختارهای بلوکی و تقریباً مربعی ترکیب می‌شوند. همین ویژگی ساختاری، امکان‌های متفاوتی برای طراحی حروف و ترکیب‌بندی بصری ایجاد کرده است (Fisher, 2015). در نتیجه، هانگول در طراحی معاصر کره تنها به عنوان وسیله‌ای برای خواندن و انتقال زبان مورد توجه قرار نگرفته، بلکه ظرفیت‌های فرمی و بصری آن نیز مورد تجربه و بازطراحی قرار گرفته است.

یکی از نمونه‌های مهم این رویکرد در آثار آن سانگ‌سو، طراح و تایپوگراف کره‌ای، دیده می‌شود. او در سال ۱۹۸۵ با طراحی قلم Ahnsangsoo، ساختار متعارف حروف هانگول را به چالش کشید و امکان تجربه‌های جدیدی را در طراحی تایپوگرافی کره فراهم کرد. موزه هنر سئول نیز او را از طراحانی معرفی می‌کند که در آزاد کردن هانگول از ساختار مربع‌شکل متعارف و توسعه ظرفیت‌های

iccacc

<https://iccacc.ir>
info@iccacc.ir

دومین کنفرانس بین‌المللی فرهنگ، هنر و خلاقیت‌های معاصر

The Second International Conference on
Culture, Art, and Contemporary Creativities
(ICCACC)

September 18, 2026 GEORGIA

شهریور ماه ۱۴۰۵ - گرجستان

بصری آن نقش مهمی داشته است. در دیدگاه او، طراحی کره‌ای باید بتواند ویژگی‌های فرهنگی متمایز خود را در زبان بصری معاصر منعکس کند (Seoul Museum of Art, n.d).

مقایسه این دو نمونه نشان می‌دهد که در هر دو فرهنگ، نظام نوشتاری می‌تواند از یک ابزار ارتباطی فراتر رفته و به عنصری برای بیان هویت بصری تبدیل شود. با وجود این، نحوه بازآفرینی این عناصر تحت تأثیر ویژگی‌های تاریخی و ساختاری هر زبان و فرهنگ قرار دارد. در ایران، پیوند میان خط فارسی، خوشنویسی و سنت‌های هنری امکان شکل‌گیری ترکیب‌های آزاد و تصویری را فراهم کرده است؛ در حالی که ساختار ویژه هانگول، امکان تجربه‌های متفاوتی در زمینه فرم، ترکیب حروف و ساختار تایپوگرافیک ایجاد می‌کند.

علاوه بر تایپوگرافی، نقوش و رنگ نیز از عناصر مهم میراث بصری هستند که می‌توانند در طراحی معاصر بازتفسیر شوند. نقوش سنتی لزوماً به صورت کامل و بدون تغییر وارد یک اثر گرافیکی نمی‌شوند، بلکه ممکن است بخشی از یک نقش انتخاب، ساده‌سازی یا با فرم‌های جدید ترکیب شود. به همین ترتیب، استفاده از رنگ‌های مرتبط با یک فرهنگ نیز الزاماً به معنای پیروی همیشگی از یک مجموعه رنگ ثابت نیست؛ بلکه انتخاب رنگ می‌تواند با موضوع، مخاطب، رسانه و مفهوم اثر ارتباط داشته باشد. بنابراین، بازآفرینی میراث فرهنگی در طراحی را می‌توان فرایندی دانست که در آن عناصر تاریخی با توجه به شرایط و اهداف جدید، دوباره معنا و فرم پیدا می‌کنند.

با وجود مطالعات مختلف درباره گرافیک و تایپوگرافی ایران و کره جنوبی، بررسی تطبیقی چگونگی بازآفرینی هم‌زمان تایپوگرافی، نقوش و رنگ در طراحی گرافیک معاصر این دو کشور می‌تواند زمینه‌ای برای شناخت بهتر شباهت‌ها و تفاوت‌های رویکردهای فرهنگی در طراحی فراهم کند. پژوهش حاضر با تمرکز بر این سه مؤلفه تلاش می‌کند نشان دهد که چگونه عناصر برگرفته از میراث فرهنگی می‌توانند از طریق تغییر، ساده‌سازی، ترکیب و بازطراحی، به بخشی از زبان بصری معاصر تبدیل شوند.

هدف اصلی این پژوهش، بررسی و مقایسه شیوه بازآفرینی میراث فرهنگی در طراحی گرافیک معاصر ایران و کره جنوبی است. در این راستا، پژوهش حاضر به بررسی نقش تایپوگرافی، نقوش و رنگ در بازنمایی هویت فرهنگی می‌پردازد و تلاش می‌کند تفاوت‌ها و شباهت‌های موجود در نحوه استفاده معاصر از این عناصر را شناسایی کند. بر این اساس، سؤال اصلی پژوهش عبارت است از: میراث فرهنگی ایران و کره جنوبی چگونه در طراحی گرافیک معاصر بازتفسیر و به زبان بصری جدید تبدیل می‌شود؟ همچنین سؤال‌های فرعی پژوهش عبارت‌اند از: (۱) تایپوگرافی فارسی و هانگول چگونه می‌توانند از نقش نوشتاری فراتر رفته و به عناصر بصری و هویتی تبدیل شوند؟ (۲) نقوش سنتی در طراحی گرافیک معاصر ایران و کره جنوبی چگونه بازآفرینی و با عناصر جدید ترکیب می‌شوند؟ و (۳) عناصر رنگی مرتبط با میراث بصری دو فرهنگ چگونه در طراحی معاصر مورد استفاده و بازتفسیر قرار می‌گیرند؟

روش تحقیق

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، توصیفی - تحلیلی با رویکرد تطبیقی است. هدف پژوهش، بررسی چگونگی بازآفرینی عناصر میراث فرهنگی در طراحی گرافیک معاصر ایران و کره جنوبی و شناسایی شباهت‌ها و تفاوت‌های موجود در نحوه

iccacc

<https://iccacc.ir>

info@iccacc.ir

دومین کنفرانس بین‌المللی فرهنگ، هنر و خلاقیت‌های معاصر

The Second International Conference on
Culture, Art, and Contemporary Creativities
(ICCACC)

September 18, 2026 GEORGIA

شهریور ماه ۱۴۰۵ - گرجستان

استفاده از این عناصر است. با توجه به ماهیت موضوع، روش تطبیقی برای بررسی دو زمینه فرهنگی و بصری انتخاب شده است تا امکان مطالعه هم‌زمان ویژگی‌های طراحی گرافیک معاصر در ایران و کره جنوبی فراهم شود.

داده‌های پژوهش از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی منابع مکتوب و تصویری گردآوری شده‌اند. منابع مکتوب شامل کتاب‌ها، مقالات علمی و پژوهش‌های مرتبط با طراحی گرافیک، هویت فرهنگی، تایپوگرافی، خوشنویسی، نقوش سنتی و رنگ در ایران و کره جنوبی است. همچنین برای بخش تحلیل تصویری، نمونه‌هایی از آثار گرافیکی معاصر دو کشور که در آنها نشانه‌ها و عناصر مرتبط با میراث فرهنگی مورد استفاده قرار گرفته‌اند، به عنوان نمونه‌های مورد مطالعه انتخاب شده‌اند.

جامعه مورد مطالعه شامل آثار طراحی گرافیک معاصر ایران و کره جنوبی است که در آنها دست‌کم یکی از مؤلفه‌های مورد نظر پژوهش، یعنی تایپوگرافی، نقوش یا رنگ، با عناصر و ویژگی‌های میراث فرهنگی ارتباط داشته باشد. نمونه‌ها به صورت هدفمند انتخاب شده‌اند؛ به این معنا که آثاری مورد توجه قرار گرفته‌اند که امکان بررسی چگونگی تغییر، ساده‌سازی، بازطراحی یا ترکیب عناصر سنتی با زبان بصری معاصر را فراهم کنند.

برای تحلیل نمونه‌ها، سه مؤلفه اصلی شامل «تایپوگرافی»، «نقوش» و «رنگ» در نظر گرفته شده است. در مؤلفه تایپوگرافی، نحوه استفاده از خط فارسی و خوشنویسی در نمونه‌های ایرانی و هانگول در نمونه‌های کره‌ای بررسی می‌شود. در مؤلفه نقوش، میزان استفاده از موتیف‌ها و الگوهای سنتی، نحوه تغییر فرم آنها و چگونگی ترکیبشان با عناصر گرافیکی معاصر مورد توجه قرار می‌گیرد. در مؤلفه رنگ نیز انتخاب و ترکیب رنگ‌ها و ارتباط آنها با زمینه فرهنگی و مفهوم اثر بررسی خواهد شد.

فرایند تحلیل در دو مرحله انجام می‌شود. در مرحله نخست، نمونه‌های ایرانی و کره‌ای به صورت جداگانه بررسی و ویژگی‌های بصری و فرهنگی آنها استخراج می‌شود. در مرحله دوم، یافته‌های حاصل از دو گروه در کنار یکدیگر قرار گرفته و بر اساس سه مؤلفه اصلی پژوهش با هم مقایسه می‌شوند. در این مقایسه، علاوه بر شناسایی عناصر مشترک، تفاوت‌های موجود در نحوه بازآفرینی و معاصر کردن عناصر میراث فرهنگی نیز مورد توجه قرار می‌گیرد. در نهایت، نتایج حاصل از تحلیل نمونه‌ها برای پاسخ به سؤال اصلی پژوهش، یعنی چگونگی تبدیل عناصر میراث فرهنگی ایران و کره جنوبی به بخشی از زبان بصری معاصر، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

یافته‌ها

بررسی نمونه‌های منتخب طراحی گرافیک معاصر ایران و کره جنوبی نشان می‌دهد که میراث فرهنگی در هر دو زمینه، بیشتر از طریق بازآفرینی و تغییر عناصر سنتی وارد زبان بصری معاصر شده است و استفاده از عناصر تاریخی الزاماً به معنای بازتولید عین به عین آنها نیست. در نمونه‌های بررسی‌شده، سه مؤلفه تایپوگرافی، نقوش و رنگ، بیشترین نقش را در ایجاد ارتباط میان میراث فرهنگی و زبان بصری معاصر دارند.

۱. تایپوگرافی و نظام نوشتاری

در نمونه‌های ایرانی، خط فارسی و خوشنویسی علاوه بر نقش نوشتاری، می‌توانند به عنوان عناصر تصویری مورد استفاده قرار گیرند. در این شیوه، شکل حروف، ترکیب کلمات، کشیدگی، ضخامت و نحوه قرارگیری نوشته در صفحه، بخشی از ساختار بصری اثر را شکل می‌دهد. در آثار رضا عابدینی، برای نمونه، خط فارسی و ویژگی‌های خوشنویسی در کنار اصول طراحی معاصر قرار گرفته و حروف و کلمات در برخی آثار نقش تصویری و مفهومی پیدا می‌کنند. این رویکرد نشان می‌دهد که استفاده معاصر از میراث نوشتاری

iccacc

<https://iccacc.ir>
info@iccacc.ir

دومین کنفرانس بین‌المللی فرهنگ، هنر و خلاقیت‌های معاصر

**The Second International Conference on
Culture, Art, and Contemporary Creativities
(ICCACC)**

September 18, 2026 GEORGIA

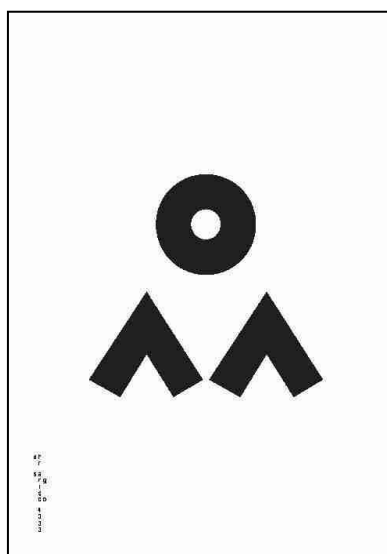
شهریور ماه ۱۴۰۵ - گرجستان

می‌تواند از حفظ فرم سنتی فراتر رفته و به بازتعریف ظرفیت‌های بصری خط منجر شود.

شکل ۱. پوستر فیلم *Rêves de Sable (Dream of Dust)*، رضا عابدینی، ۲۰۰۳

در کره جنوبی نیز هانگول در طراحی گرافیک معاصر تنها به عنوان ابزار نوشتاری مورد استفاده قرار نمی‌گیرد. ساختار ویژه حروف هانگول، امکان تجربه در اندازه، جهت، ترکیب و سازمان‌دهی حروف را فراهم می‌کند. یکی از نمونه‌های مهم این رویکرد در فعالیت‌های آن سانگ‌سو مشاهده می‌شود. او با طراحی قلم Ahnsangsoo در سال ۱۹۸۵، ساختار متعارف مربعی هانگول را به چالش کشید و مسیر جدیدی برای تجربه در طراحی تایپوگرافیک کره ایجاد کرد. این تحول نشان می‌دهد که یک عنصر فرهنگی می‌تواند بدون از دست دادن هویت خود، از نظر فرم و کاربرد دچار تغییر شود.

شکل ۲. Ahn Sang-soo poster، آن سانگ‌سو، ۲۰۱۸

iccacc

<https://iccacc.ir>
info@iccacc.ir

دومین کنفرانس بین‌المللی فرهنگ، هنر و خلاقیت‌های معاصر

The Second International Conference on
Culture, Art, and Contemporary Creativities
(ICCACC)

September 18, 2026 GEORGIA

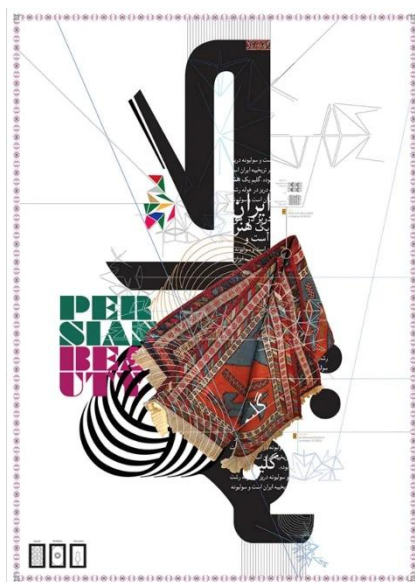
شهریور ماه ۱۴۰۵ - گرجستان

مقایسه دو نمونه نشان می‌دهد که در هر دو کشور، نظام نوشتاری از سطح انتقال معنا فراتر رفته و به بخشی از هویت بصری اثر تبدیل شده است. تفاوت اصلی در ویژگی‌های ساختاری دو نظام نوشتاری است؛ در ایران، ویژگی‌های خط فارسی و پیوند آن با سنت خوشنویسی زمینه مناسبی برای شکل‌گیری فرم‌های سیال و ترکیب‌های تصویری ایجاد می‌کند، در حالی که ساختار هندسی و واحدهای هجایی هانگول امکان تجربه‌های متفاوتی در سازمان‌دهی حروف فراهم می‌آورد.

۲. بازآفرینی نقوش و عناصر سنتی

در بررسی نمونه‌های گرافیکی، مشخص شد که نقوش سنتی معمولاً به صورت کامل و بدون تغییر مورد استفاده قرار نمی‌گیرند. بخشی از یک نقش می‌تواند انتخاب و ساده‌سازی شود یا تنها ویژگی‌هایی مانند ریتم، تکرار، هندسه و فرم کلی آن در اثر جدید مورد استفاده قرار گیرد. در این حالت، نقش سنتی از یک عنصر تزئینی به یک نشانه بصری تبدیل می‌شود که می‌تواند در ارتباط با موضوع و مفهوم اثر معنای جدیدی پیدا کند.

در نمونه‌های ایرانی، ظرفیت بالای نقوش هندسی، گیاهی و تزئینی موجود در میراث تصویری ایران امکان استفاده مجدد از آنها را در قالب‌های جدید فراهم می‌کند. در چنین رویکردی، طراح می‌تواند بخشی از یک نقش را انتخاب کرده، آن را ساده‌تر کند، نسبت‌های آن را تغییر دهد یا با فرم‌های هندسی و معاصر ترکیب کند. نتیجه چنین فرایندی، حفظ بخشی از ویژگی هویتی نقش در کنار ایجاد یک ظاهر جدید است.

شکل ۳. Persian Beauty. پویا جهان‌شاهی، ۲۰۱۱؛ بازآفرینی ساختار فرش ایرانی در قالب یک ترکیب گرافیکی معاصر

در نمونه‌های کره‌ای نیز عناصر سنتی می‌توانند با زبان بصری معاصر ترکیب شوند. منابع مرتبط با طراحی معاصر کره نشان می‌دهند که در کنار تجربه‌های تایپوگرافیک، طراحان کره‌ای همچنان به بازتفسیر عناصر سنتی و ایجاد هویت متمایز در طراحی توجه دارند. این روند را می‌توان در ترکیب عناصر برگرفته از فرهنگ و هنر سنتی کره با ساختارهای ساده‌تر و معاصر مشاهده کرد.

iccacc

<https://iccacc.ir>
info@iccacc.ir

دومین کنفرانس بین‌المللی فرهنگ، هنر و خلاقیت‌های معاصر

The Second International Conference on
Culture, Art, and Contemporary Creativities
(ICCACC)

September 18, 2026 GEORGIA

شهریور ماه ۱۴۰۵ - گرجستان

شکل ۴. پوستر نمایشگاه «Finding Folklore in Gisan's Genre Paintings»، موزه ملی فولکلور کره، ۲۰۲۰؛ بازآفرینی عناصر نقاشی سنتی کره در قالب گرافیک معاصر

بنابراین، در هر دو کشور، بازآفرینی نقش بیشتر به معنای «الهام گرفتن از ویژگی‌های اصلی» است تا انتقال کامل نقش به اثر جدید. میزان استفاده از جزئیات نیز می‌تواند بر اساس موضوع، مخاطب و کاربرد اثر تغییر کند؛ به همین دلیل ممکن است یک اثر از نقش‌های نسبتاً پیچیده استفاده کند و اثری دیگر تنها بخش کوچکی از همان ویژگی‌های بصری را به شکل مینیمال بازنمایی کند.

۳. رنگ و هویت بصری

بررسی نمونه‌ها نشان می‌دهد که رنگ نیز مانند تایپوگرافی و نقوش، در ارتباط میان میراث فرهنگی و طراحی معاصر نقش دارد؛ با این تفاوت که استفاده از رنگ‌های مرتبط با یک فرهنگ را نمی‌توان به یک مجموعه ثابت و اجباری محدود کرد. انتخاب رنگ در طراحی گرافیک به موضوع، مخاطب، رسانه و مفهوم اثر وابسته است و عناصر فرهنگی می‌توانند در کنار سایر عوامل بر این انتخاب تأثیر بگذارند.

در زمینه ایران، رنگ در بسیاری از جلوه‌های تاریخی و هنری مانند معماری، کاشی‌کاری و نگارگری حضور پررنگی داشته است. با این حال، در طراحی گرافیک معاصر الزاماً تمام این رنگ‌ها به همان شکل تاریخی مورد استفاده قرار نمی‌گیرند. طراح ممکن است تنها از یک یا چند رنگ الهام گرفته از سنت استفاده کند و آنها را در ترکیب‌بندی ساده‌تر یا در کنار رنگ‌های خنثی به کار ببرد. بنابراین، ارتباط با میراث رنگی می‌تواند از طریق انتخاب محدود و معاصر رنگ نیز ایجاد شود.

iccacc

<https://iccacc.ir>
info@iccacc.ir

دومین کنفرانس بین‌المللی فرهنگ، هنر و خلاقیت‌های معاصر

The Second International Conference on
Culture, Art, and Contemporary Creativities
(ICCACC)

September 18, 2026 GEORGIA

شهریور ماه ۱۴۰۵ - گرجستان

شکل ۵. پوستر دهمین دوسالانه بین‌المللی پوستر تهران، قباد شیوا، ۲۰۰۹؛ بهره‌گیری از رنگ‌های فیروزه‌ای و نارنجی در بازنمایی هویت بصری ایرانی

در طراحی معاصر کره جنوبی نیز رنگ می‌تواند بخشی از بازنمایی هویت فرهنگی باشد. یکی از مهم‌ترین نظام‌های رنگی سنتی کره، «اوبانگ‌سک (Obangsaek)» است که بر پنج رنگ اصلی شامل آبی، قرمز، زرد، سفید و سیاه استوار است و ریشه در سنت‌های فرهنگی و هنری کره دارد. در طراحی معاصر، این رنگ‌ها لزوماً به شکل و شدت سنتی خود تکرار نمی‌شوند، بلکه ممکن است با تغییر در تونالیت، شدت و ترکیب با رنگ‌های جدید، به زبان بصری امروزی تبدیل شوند. برای نمونه، در برخی طراحی‌های معاصر کره‌ای می‌توان بازخوانی این نظام رنگی را در قالب ترکیب‌های رنگی جدید مشاهده کرد؛ رویکردی که نشان می‌دهد حفظ هویت بصری الزاماً به معنای تکرار مستقیم رنگ‌های سنتی نیست.

شکل ۶. پوستر «THAT'S KOREA»، استودیو fnt، ۲۰۲۳؛ بازتفسیر رنگ‌ها و عناصر بصری سنتی کره در ترکیب‌بندی گرافیکی معاصر

iccacc

<https://iccacc.ir>

info@iccacc.ir

دومین کنفرانس بین‌المللی فرهنگ، هنر و خلاقیت‌های معاصر

The Second International Conference on
Culture, Art, and Contemporary Creativities
(ICCACC)

September 18, 2026 GEORGIA

شهریور ماه ۱۴۰۵ - گرجستان

مقایسه کلی یافته‌ها

مقایسه یافته‌های دو کشور نشان می‌دهد که مهم‌ترین شباهت، تلاش برای ایجاد ارتباط میان میراث فرهنگی و نیازهای طراحی معاصر است. در هر دو زمینه، عناصر سنتی می‌توانند با تغییر مقیاس، ساده‌سازی، حذف جزئیات، ترکیب با فرم‌های جدید و تغییر نحوه استفاده، به عناصر بصری معاصر تبدیل شوند.

در عین حال، تفاوت‌های موجود در ساختار فرهنگی و نظام‌های بصری دو کشور بر شیوه این بازآفرینی تأثیر گذاشته است. در ایران، خط فارسی و سنت خوشنویسی ظرفیت مهمی برای ایجاد فرم‌های تصویری و مفهومی فراهم می‌کنند، در حالی که در کره جنوبی، ویژگی‌های ساختاری هانگول و تجربه‌های گسترده در طراحی حروف، زمینه متفاوتی برای تجربه تایپوگرافیک ایجاد کرده است. همچنین نقوش و رنگ‌های هر دو فرهنگ می‌توانند به عنوان منابع الهام مورد استفاده قرار گیرند؛ در ایران، عناصری مانند ساختار فرش و رنگ‌های مرتبط با هنر و معماری سنتی و در کره جنوبی، نظام‌هایی مانند اوبانگ‌سک می‌توانند در قالب‌های معاصر بازتفسیر شوند. با این حال، میزان و نحوه استفاده از این عناصر تابع موضوع و زبان بصری هر اثر است.

در مجموع، یافته‌ها نشان می‌دهند که هویت فرهنگی در طراحی گرافیک معاصر بیش از آنکه نتیجه استفاده مستقیم از عناصر سنتی باشد، حاصل فرایند انتخاب، تغییر، بازتفسیر و هماهنگ کردن این عناصر با نیازهای بصری و ارتباطی معاصر است. به همین دلیل، می‌توان بازآفرینی خلاقانه را یکی از مهم‌ترین شیوه‌های پیوند میان میراث فرهنگی و طراحی گرافیک معاصر در هر دو کشور دانست.

جدول ۱. مقایسه عناصر هویت فرهنگی در طراحی گرافیک معاصر ایران و کره جنوبی

کره جنوبی	ایران	محور مقایسه
استفاده از هانگول و ویژگی‌های ساختاری آن	استفاده از خط فارسی و ظرفیت‌های بصری خوشنویسی	تایپوگرافی
بازآفرینی نقوش و عناصر تصویری سنتی	بازآفرینی نقوش و عناصر تزئینی سنتی	نقوش و عناصر سنتی
بازتفسیر رنگ‌های سنتی و نظام اوبانگ‌سک	استفاده از رنگ‌های مرتبط با هنر و معماری سنتی	رنگ
تغییر و بازتفسیر عناصر سنتی متناسب با زبان طراحی معاصر	تغییر و بازتفسیر عناصر سنتی متناسب با نیازهای گرافیک معاصر	رویکرد معاصر
یجاد پیوند میان میراث بصری کره‌ای و طراحی معاصر	ایجاد پیوند میان میراث بصری ایرانی و طراحی معاصر	نتیجه

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های این پژوهش با مطالعات پیشین درباره نقش میراث فرهنگی در طراحی گرافیک معاصر هم‌راستا است و نشان می‌دهد که استفاده از عناصر فرهنگی زمانی می‌تواند به شکل‌گیری هویت بصری منجر شود که این عناصر متناسب با نیازهای ارتباطی و زیبایی‌شناختی امروز بازتفسیر شوند. بررسی نمونه‌های ایران و کره جنوبی نشان داد که در هر دو زمینه، تایپوگرافی، نقوش و رنگ‌های سنتی می‌توانند به منابعی برای تولید بیان گرافیکی معاصر تبدیل شوند. با این حال، شیوه این بازآفرینی در هر فرهنگ متفاوت است؛ در ایران، ویژگی‌های خط فارسی، نقوش و رنگ‌های برگرفته از میراث هنری و معماری اهمیت بیشتری دارند، در حالی که در کره جنوبی عناصری مانند ساختار هانگول، نقوش سنتی و نظام رنگی اوبانگ‌سک در شکل‌دهی به هویت بصری نقش دارند. این یافته‌ها تأکید می‌کنند که هویت فرهنگی در طراحی معاصر بیشتر از طریق بازتفسیر و ترکیب خلاقانه عناصر میراثی شکل می‌گیرد تا استفاده مستقیم و تکراری از آنها.

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌ها و پروژه‌های آینده، بازآفرینی عناصر فرهنگی با توجه بیشتری به زمینه تاریخی و معنایی آنها انجام

<https://iccacc.ir>
info@iccacc.ir

دومین کنفرانس بین‌المللی فرهنگ، هنر و خلاقیت‌های معاصر

**The Second International Conference on
Culture, Art, and Contemporary Creativities
(ICCACC)**

September 18, 2026 GEORGIA

شهریور ماه ۱۴۰۵ – گرجستان

شود و طراحان به جای استفاده کلیشه‌ای از نمادهای سنتی، ظرفیت‌های فرمی، رنگی و ساختاری آنها را بررسی و متناسب با نیازهای ارتباطی معاصر بازتعریف کنند. همچنین انجام پژوهش‌های تطبیقی میان فرهنگ‌های مختلف می‌تواند به شناسایی روش‌های مؤثرتر برای حفظ هویت فرهنگی در کنار نوآوری در طراحی گرافیک کمک کند. در مجموع، نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که بازآفرینی خلاقانه می‌تواند راهی مؤثر برای ایجاد تعادل میان حفظ میراث فرهنگی و شکل‌گیری زبان بصری معاصر باشد.

منابع

Abedini, R., & Wolbers, H. (2006). New visual culture of modern Iran. BIS Publishers.

Fisher, M. M. (2015, February 5). Korean Hangul typeface design: A unique game of modular design. The Museum of Modern Art.

https://www.moma.org/explore/inside_out/2015/02/05/korean-hangul-typeface-design-a-unique-game-of-modular-design/

Mesghali, F. (2010, February 1). Contemporary graphic design of Iran. International Council of Design.

<https://www.theicod.org/en/resources/news-archive/contemporary-graphic-design-of-iran>

International Poster Gallery. (n.d.). Rêves de Sable (Un film de Sepideh Farsi) [Poster].

<https://www.internationalposter.com/product/reves-de-sable-un-film-de-sepideh-farsi/>

Jahanshahi, P. (2011). Persian Beauty [Digital print].

National Folk Museum of Korea. (2020). Finding folklore in Gisan's genre paintings: Special exhibition.

<https://www.korea.net/Events/Exhibitions/view?articleId=11879>

Seoul Museum of Art. (2018). Ahn Sang-soo poster [Giclée print on paper]. SeMA Collection.

https://sema.seoul.go.kr/en/knowledge_research/collection/collection_detail?artSeq=WORK_0000004915

Shiva, G. (2009). The 10th Tehran International Poster Biennial [Poster].

Studio fnt. (2023). Traditional Korea Festival 2023: THAT'S KOREA. <https://studiofnt.com/Traditional-Korea-Festival-2023-THAT-S-KOREA>